

Biyoetik ve Sinema

Dönem I Seçmeli Ders Kurulu II

Arş.Gör.Dr.Mustafa Hayırlıdağ

Never Let Me Go (Beni Asla Bırakma)

Yapım 2010, ABD

Yönetmen: Mark Romanek

Süre: 103 dakika

Tür: Bilim Kurgu, Drama

Filmde Tartışılabilecek Başlıklar

- İnsan ve Değerleri?
- Klonlama mümkün m?
- Klon Teknolojisi'nin Geleceęi
- Klon Teknolojisinin Oluřturacaęı Biyoetik Problemler nelerdir?
- Organ nakli koordinasyonu nasıl sağlanmalıdır?
- Organ naklinde öncelik neye/kime göre belirlenmelidir?
- Öjeni nedir?

İnsan ve Değerleri

- İnsan neden değerlidir?
- İnsanı insan yapan değerler nelerdir?

İnsan ve Değerleri

- **İnsanın değeri**; diğer varlıklar arasındaki özel yeridir.
- Bir kişinin değeri ise o kişiyi o kişi yapan özellikleri ve bu özellikleri nedeniyle diğer kişilerden ayrılan taşıdığı olanaklar, yaşantılar ve gerçekleştirdikleridir.

İnsan ve Değerleri

- İnsanı İnsan yapan değerler...
- Özgürlüğü
- Değer oluşturabilmesi
- Eylemini savunabilmesi
- Akıl...

İnsan ve Değerleri

- Immanuel Kant etiğinde de geçtiği üzere
- «İnsan amaca araç edinilmemelidir.»
- Amaca araç başlarsa nerede durdurulacağı belli olmaz...
- Slippery Slope «Buzda kaymak»

Klonlama ve Etik

- UNESCO TÜRKİYE MİLLİ KOMİSYONU BİYOETİK İHTİSAS KOMİTESİ
KLONLAMA ÇALIŞMA ALT GRUBU RAPORU 2005 Ankara
- **Klonlama**: Yapay yolla genetik kopya oluşturma
- Üreme amaçlı klonlama teknolojisi hayvancılık alanında tükenmekte olan soyların korunması veya ekonomik açıdan değerli türlerin elde edilmesi için kullanılmaya başlanmış olan işlemler dizisidir.
- İlk olarak 1997 yılında "**Dolly**" adlı koyun

- Hayvan klonlanabiliyor...
- Bitki klonlanabiliyor...
- İnsan Neden Klonlanmasın?

- «Olanaklı olanla - izin verilen» arasındaki dengeyi etik sağlamaktadır.

- İnsanlarda üreme amaçlı klonlama, etik açıdan ciddi endişeleri de ortaya çıkartmaktadır.
- En temel kaygı bu işlemin **insan onuruna aykırı** olduğu inancından kaynaklanmakta olup, bugün insan klonlama amacı taşıyan işlemlere çeşitli uluslararası bildirge ve antlaşmalar ile yasak getirilmiştir.
- 26 Haziran 2000 tarihinde ABD Başkanı Bill Clinton, Birleşik Krallık Başbakanı Tony Blair İnsan Genom Projesinde açıklama...

- Diğer yandan biyomedikal araştırma amacı ile SHÇT 'somatik hücre çekirdek transferi' tekniği ile ve 'yardımcı üreme teknikleri' ile embriyonik kök hücre eldesi yapılmaktadır.

- Tedavi amaçlı klonlama olarak tanımlanan bu işlemlerin hedefi embriyonik kök hücre eldesidir.
- Etik açıdan kaygılar embriyo oluşturma üzerine yoğunlaşmaktadır.
- **Embriyoların farklı bir amaç için kullanılması** etik bir sorun haline gelmektedir.

- İnsan Savunmasızlığı, örselenebilirliği...
- Organ Bağıışı Özgür Bireylerin özgür kararları mı?

- Laboratuvar aşaması işlemlerinden sonra hastalara tedavi amaçlı olarak farklılaştırılmış hücre ve dokuların verilmesi işleminde ise; bireylerin **özerklik (otonomi)**, **mahremiyet (privacy)**, **gizlilik (confidentiality)** gibi haklarına saygı gösterilmesi gereklidir. Ayrıca tedavi sırasında **adalet (justice)** ve **yararlılık (beneficence)** gibi temel etik ilkeler doğrultusunda davranılması zorunludur.

Organ Nakli

- **Organ ve doku nakli**, görev yapmayacak kadar hasta olan ve hatta bazen insan bedenine zarar verebilecek bir organın başka hiçbir tıbbi çözüm olmadığı için ve tedavi amaçlı olarak başka bir sağlam organ ile değiştirilmesi işlemidir.
- **Organ bağışı** öz itibariyle insana, insan yaşamına verilen değere ait bir konu olup süreç pratik olarak bağışla başlamaktadır.

Organ Nakli

- Kadavradan organ nakilleri
- Canlıdan organ nakilleri
- Kompozit doku nakilleri...(çoklu doku ve organ parçalarının aktarımı)

- Organ naklinde öncelik?

- Para..
- Elit insan...
- Genç...
- Yaşlı...

- «Kıt kaynakların adil paylaşımı»

Öjeni

- Soyu arındırma
- Bir canlı türü olarak insanın özellikle seçilmiş üreme yoluyla kalıtımsal özelliklerini geliştirmenin yollarını araştıran bir bilimdir.
- Yunan kökenli bir kelime olarak 'doğuştan üstün' ya da 'kalıtımsal soylu' anlamlarına gelmektedir.
- Pozitif ve negatif olabilmektedir.
- Pozitif öjeni; istenen bir özelliğin arttırılması çabası,
- Negatif öjeni; istenmeyen bir özelliğin ortadan kaldırılmasına yönelik etkinliği anlatır.

Teşekkürler...